

Visoka rast produktivnosti

Analiza uresničevanja resolucije o družbenoekonomskem razvoju občine v lanskem letu, ki jo je, letos izjemno hitro – že 11 dni po zaključnih računih, pripravil bežigradski izvršni svet, ugotavlja, da je lani gospodarstvo občine doseglo visoko realno rast družbenega proizvoda – kar 4,4 odstotno. Takšno rast je pripisati predvsem zaposlovanju, ki se je povečalo v primerjavi z letom poprej za 2,5 odstotka, ter povečani produktivnosti. Industrijska proizvodnja se je lani povečala za 8,4 odstotka, a je bila v glavnem, kot so ugotovili na bežigradskem izvršnem svetu, osredotočena predvsem na prodajo na domačem trgu. Konvertibilni izvoz se je lani, v primerjavi z letom prej, povečal le za 1,5 odstotka. Resolucija za lansko leto pa je predvidevala kar 15 odstotno povečanje konvertibilnega izvoza. Vsi ostali resolucijski cilji pa so bili celo preseženi.

Zaradi sprememb v obračunskem sistemu je občinski komite za družbenoekonomske odnose preračunal primerljivi dohodek in ugotovil, da je leta v lanskem letu porastel, v primerjavi z letom prej, za 99 odstotkov. Počasneje, za 90,3 odstotka, pa so naraščala sredstva za amortizacijo, kar gospodarstvu ne zadošča za enostavno reprodukcijo. Nižja rast amortizacije pa pomeni tudi možnost povečanja vseh vrst porabe.

Čisti dohodek se je v vsem letu 1985 povečal za 95,5 odstotka, v zadnjem četrtletju sicer manj, predvsem na račun povečanja obremenitev do-

hodka (največ za odplačilo obresti za posojila za osnovna sredstva). Ob koncu leta so se, kot ugotavlja analiza, popolnoma porušila razmerja, delitve čistega dohodka. Po zaključnem računu za lansko leto namreč sredstva za osebne dohodke in skupno porabo krepko presegajo rast primerljivega dohodka in čistega dohodka.

KONVERTIBILNI IZVOZ IN NALOŽBE NE SLEDIJO NACRTOM

Tudi menjava s tujino se je odvijala na dosti nižjem nivoju od načrtovanega. Le 1,5 odstotno povečanje izvoza na konvertibilne trge gre pripisati predvsem nezadostni dohodkovni motiviranosti in pomanjkanju konkurenčnih proizvodnih programov. Kljub nižji rasti konvertibilnega izvoza (nanjo je delno vplival tudi statistični prenos izvoza iz leta 1985 na letošnje leto) pa je vrsta organizacij združenega dela močno povečala svoj konvertibilni izvoz blaga, poleg tega pa je bilo doseženo tudi 2,7 odstotno znižanje uvoza blaga. Stopnja pokritja uvoza z izvozom na konvertibilnem plodročju se je tako povečala. Manjši uvoz pa ni neposredno vplival na oskrbljenost bežigradske industrije z reprodukcijskimi materiali, saj se je zmanjšal predvsem v trgovini, industrija pa je lani svoj uvoz povečala. Bolj kot fizični izvoz blaga so se v letu 1985 povečali konvertibilni devizni prilivi – v enajstih mesecih za 10 odstotkov.

Čeprav se je zaposlovanje lani povečalo bolj, kot je bilo načrtovano z resolucijo, pa je bilo le-to, kar je dokazala tudi rast družbenega proizvoda, produktivno.

Manj razveseljivo pa je področje naložb. Že tretje leto zapored plačila za naložbe ne dosegajo niti zneska zbrane minimalne amortizacije, kar pomeni, da posluje bežigradsko gospodarstvo celo pod nivojem enostavne reprodukcije. Denar namenja organizacije za pokrivanje potreb po obratnih sredstvih.

Lani so se nadaljevala dela le na naložbah Mladinske knjige tozdr Tiskarna (1. faza povečanja in modernizacije tiskarne), Smelta (gradnja nove stavbe) in Sozda Mercator KIT (gradnja poslovnega centra). Dela pa so se pričela v UNIS TOS Transportna oprema (preselitev dejavnosti v industrijsko cono BP 10), v Energoinvestu – Tovarni transformatorjev (nova zgradba razvoja), v Gradbenem podjetju Bežigrad

(razvoj obrtnih dejavnosti za gradbeno operativno), v Embi (nadzidava proizvodno-poslovnega objekta) ter v Železoprometu (adaptacija skladiščnih in poslovnih prostorov).

OD REALNO VIŠJI ZA 9,9 ODSOTKA

Lansko poslovno leto so zaključile z rdečimi številkami štiri organizacije združenega dela s področja gospodarstva in DDU Univerzum – tozdr Založba, ki posluje pretežno po gospodarskem principu, sicer pa je negospodarska organizacija. Gospodarske organizacije so izkazale izgubo v višini 199.242.000 dinarjev. To so IMP, DO TEN Energetika, Belinka, tozdr Opekarna Črnuče, Tekstil, tozdr Tonosa in Gostinsko podjetje Ljubljana, tozdr Gostinstvo Bežigrad. Z motnjami pa je poslovalo 10 organizacij združenega dela. Med njimi je še posebej pereč položaj tistih, kjer so tudi osebni dohodki delavcev pod občinskim povprečjem.

Povprečni neto osebni dohodek v gospodarstvu občine je lani znašal 65.398 dinarjev in je bil nominalno za 96,7 odstotka, realno pa za 9,9 odstotka višji kot v letu 1984. Pri izgubarih so bili osebni dohodki nižji tako od povprečja dejavnosti kot gospodarske občine. V družbenih dejavnostih so osebni dohodki realno porastli za 11,7 odstotka. Upoštevati pa je treba, kot opozarja analiza, da je v ta indeks povečanja vključen tudi del sredstev, ki so jih delavci prejeli v lanskem letu za izplačilo OD še za leto 1984. Povprečni osebni dohodki zaposlenih v družbenih dejavnostih so za 1,5 odstotka višji od povprečnih OD v gospodarstvu. Vendar ti podatki niso neposredno primerljivi, saj ne upoštevajo različne izobrazbene strukture zaposlenih. Če bi jih primerjali na osnovi izračuna na pogojno nekvalificiranega delavca, bi ugotovili, da zaostajajo osebni dohodki v družbenih dejavnostih za gospodarstvom v globalu za 13,4 odstotka. Po zaostajanju najbolj izstopa usmerjeno izobraževanje.

V DRUŽBENIH DEJAVNOSTIH ŠE NI OPTIMALNE ZASEDENOSTI ZMOGLJIVOSTI

Na področju družbenih dejavnosti so bili lani doseženi bistveni kakovostni premiki predvsem z novim programom življenja in dela osnovne šole, z uveljavitvijo sprememb izra-

čuna nadomestila za osebne dohodke bolnikov in valorizacije v času porodniškega dopusta. Za Bežigradom je lani stekla gospodinska pomoč na domu v organizaciji bežigradskega Doma starejših občanov. V bežigradskem zdravstvenem domu so bila izvedena najnunejša preureditvena dela, adaptacija kletnih prostorov pa bo predvidoma opravljena v prvi polovici letošnjega leta. Lani je bil tudi dograjen in predan namenu prizidek k Domu učencev Bežigrad. Iz sredstev tretjega ljubljanskega samoprispevka pa teče gradnja prizidka k osnovni šoli Danile Kumar, ki bo končan predvidoma še letos. Po večletnih prizadevanjih je bila lani rešena tudi prostorska stiska Glasbene šole Franca Šturma, ki je dobila nove prostore v izpraznjenem vrtcu v Županovi ulici 10, zagotovljen pa je tudi denar za dograditev objekta. Kljub temu, kot ocenjuje analiza, še ni bila dosežena optimalna zasedenost obstoječih in novih zmogljivosti v družbenih dejavnostih, saj se nekateri ubadajo s prostorsko stisko, zaradi upadanja števila malčkov pa se zapirajo vrata vrtcev.

Na področju urejanja pro-

ELMA ČRNUČE

Nova hala za proizvodnjo transformatorjev

ELMA – Tovarna gospodinskih aparatov in elektromateriala na Črnučah je pred kratkim slavila novo delovno zmago – otvoritev nove hale TOZD Proizvodnja transformatorjev. Na svečani otvoritvi je delavcem tega kolektiva govoril predsednik izvršnega sveta Skupščine občine Bežigrad Aleš Čerin, ki je med drugim poudaril pomen nove investicije v programu razvoja Elme.

V novi hali delovne prostornine 1200 kv. metrov, je dejal direktor TOZD Proizvodnja transformatorjev Stane Rozman, bodo proizvajali suhe, srednje in velike transformatorje. S tem bodo podvojili fizični obseg proizvodnje; za eno četrtino so povečali število zaposlenih. Nove transformatorje bodo ugrajevali v električne aparate kot so usmerniki, stabilizatorji, napajalne naprave in podobno. V posebnem programu pa bodo proizvajali suhe transformatorje za ladjedelnice v Pulju in na Reki, potrebe pa se kažejo tudi na področju elektronike in mikroelektronike.

Elmo je, po besedah glavnega direktorja Andreja Šegule, nova investicija stala okoli 140 milijonov dinarjev. Gre v celoti za lastna, torej brez bančnih in komercialnih kreditov.

V novih prostorih je tudi računalniški center in laboratorij, v katerem skupina mladih in ambicioznih strokovnjakov lahko snuje tehnološke novosti, ki bodo vplivale na hitrejši tehnološki razvoj, s tem pa tudi na še večji prodor Elme na domači in tuji trg.

IVAN ŠUČUR

stora so bile, z izjemo nekaj nalog v zvezi z izdelavo in sprejemanjem prostorskih izvedbenih aktov, vse naloge v celoti uresničene. Na področju komunalnega gospodarstva kasni nadaljevanje gradnje vroevodnega omrežja v obstoječi stanovanjski soseski Savsko naselje. Prednost na

tem področju ima preureditev obstoječega plinskega omrežja za prehod iz mestnega na zemeljski plin. Do bistvenega zastoja pa je prišlo tudi pri gradnji stanovanj, saj jih je bilo od načrtovanih za dokončanje ali pričetek v letu 1985 zgrajenih le 29!

V. P.

DIJAKI SLOVENSKE GIMNAZIJE IZ CELOVCA V LESNINI

Pod žet tradicionalnega sodelovanja delovne organizacije Lesnina s koroškimi Slovenci, ki bo letos zabeležilo že 10. obletnico, je tudi vsakoletna ekskurzija dijakov in profesorjev Zvezne gimnazije za Slovence iz Celovca v Lesnino. Obisk je bil letos pripravljen sredi marca. Sedmošolci, njihova razrednik in ravnatelj gimnazije so si tokrat ogledali Lesnino, se seznanili z njenim delom, poleg tega pa so obiskali še stalno zbirko v ljubljanski Narodni galeriji, obnovljeno Vodnikovo domačijo s spominsko sobo, obisk pa so zaključili z ogledom gledališke predstave v ljubljanski Drami (B. Brecht: Malomeščanska komedija). Lani je Lesnina svoje sodelovanje z zamejskimi Slovenci še poglobila, saj je prevzela tudi pokroviteljstvo nad Slovenskim dijaškim domom v Celovcu. Delovno organizacijo Lesnina je dijakom in profesorjem Zvezne gimnazije za Slovence iz Celovca predstavil Jože Škoberne, pomočnik glavnega direktorja.

Foto: V. P.

ADRIA AIRWAYS

Državna odlikovanja trem delavcem

Sredi marca so na svečani proslavi ob 25-letnici delovne organizacije Adria Airways prejeli državna odlikovanja trije delavci tega delovnega kolektiva. PETER MARN je bil za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za socialistično graditev države, odlikovan z Redom za slug za narod s srebrno zvezdo, FRANC PIRC in MARIJA ROTAR pa sta bila odlikovana za zasluge in uspehe pri delu, pomembne za napredek države, z Redom dela s srebrnim vencem.

V. P.

POGOVOR Z OBRATNIKOM JOŽETOM BARLETOM

Proizvodi, sposobni tudi za izvoz v Ameriko

Bila je sobota popoldan, ko delovni ljudje in občani počivajo, ko počenajo reči, ki so onstran njihovih vsakdanjih opravil. Čas, ko se poseda v topli sobi in prepušča brezdeležu, kajti zunaj je snežilo in mrzaj je ščipal v obraz.

Strojni tehnik Jože Barle pa se ni menil za tradicionalne navade ljudi. V svoji delavnici Orodjarstvo na Tesovnikovi 53 na Ježici, v prostoru, ki služi kot pisarna in sprejemnica ob enem, je urejal obračun prejšnjega delovnega dne. V pomoč mu je bil hišni računalnik Sharp; na zaslonu redno spremlja rezultate svoje obrtne dejavnosti.

»V sodobni proizvodnji brez tega elektronskega pripomočka ne gre niti v drobnem gospodarstvu« pove Jože, ki bo letos slavil dva pomembna jubileja: življenjski (aprila bo srečal Abrahama) in delovni (20-letnico svoje obrtne dejavnosti).

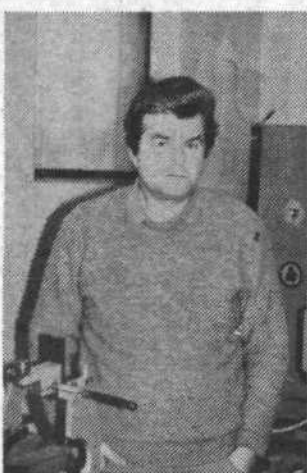
Jožeta poznajo domači vsi v strojogradnji, ki se ubadajo z

izdelavo orodij, priprav in strojev – skratka od Triglava do Gevgelije.

»Osvojil sem izredno zahtevno tehnologijo izdelave linearnega krogličnega vodenja, ki zagotavlja orodju ali agregatu zelo natančno vodenje. Ti kroglični ležaji se lahko naročijo v kompletu ali posamično«.

Te proizvode smo prej izključno uvažali. Jože se je pred desetimi leti začel zanimati za tovrstno proizvodnjo. Postopoma je osvajal del za delom in je danes edini proizvajalec tega zahtevnega programa v Jugoslaviji. Z njim zdaj zalaga celotni domači trg.

»Strojništvo me je veselilo od malih nog. Kot strojni tehnik sem začel delati v Topsis. Ko je fabrika padla pod prisilo, nekoč navedel, da sem tukaj postavil majhno obrtno delavnico. Začel sem kooperacijo z UTENZILJO. Pet let sem izdeloval razne potrebščine za tekstilne stroje. Zaradi slabe

ga domačega repromateriala pa je to sodelovanje prenehalo.

Jože je zdaj uspešni kooperant IMP Tozdr TEN (profesionalna TV tehnika). Svoj proizvodni program stalno razvija, inovatorstvo pa ga živo zanima.

»Razvoj gre hitro naprej in če se enkrat ustaviš si spet na začetku«, je dejal in nam pokazal svojo delavnico, ki jo je postopoma širil in opremljal s stroji in orodji. V njej zaposluje še štiri KV in VKV delavce, katerih osebni dohodek je odvisen od njihove učinkovitosti.

»V januarju je njihov osebni dohodek dosegel 120 do 140 tisoč dinarjev, kar je precej nad ljubljanskim povprečjem, toda to je poštena nagrada za pridno in kvalitetno delo«, pravi Jože.

V proizvodnem procesu pomaga tudi Jožeta žena Jana, sin Matjaž pa se bo izučil za strojnega tehnika – preoblikovalca kovin. Od njegove odločitve je tudi odvisno ali bo nekoč prevzel ob očeta vodenje te delavnice.

»Upam, da bo«! reče Jože. Jože Barle misli daleč naprej. Prek obrtne zadruge Galeb iz Kopa postavlja v industrijski coni BP-10 novo delavnico, v kateri bo zaposlil še pet delavcev.

Tam bo namreč še 12 delavnic obrtnikov, ki se ukvarjajo z proizvodnimi dejavnostmi kot so elektronika, orodjarstvo, kovinopredelovalna obrt, izdelava električnih aparatov, strojnih delov in drugih tehnološko naprednih obrti, proizvodov na podlagi znanja ali pa se bodo navezovali na drugo industrijo v coni.

»Gre za gradnjo tipskih delavnic do IV. gradbene faze in sicer za združevanje več delavnic pod streho večjega objekta, ki ga bo gradil najugodnejši ponudnik po razpisu. Ob pomoči občinskega združenja in že omenjenega Galeba sem se odločil vložiti del sredstev v novo delavnico in širitev svoje proizvodnje, ki je nameravam prek ravske železarnice usmeriti v izvoz na zahtevni ameriški trg«, je dejal na prednji bežigradski obrtnik.

Jože Barle se rad ukvarja z inovatorstvom.

»V tem najdeš veselje. Izven svojega rednega dela duhov-

no telovadiš, kar se ti obenem obrestuje v proizvodnji, s katero slediš času in hitrim spremembam v strojništvu. Vsakič ko ti nekaj uspe, si zadovoljen. Ne rečem, da živim slabo, na robu povprečja, toda tudi ne razkošno. Lahko bi pa. Toda, če ne vlagas, če ne razvijaš proizvodnje in če sproti zapravljaš vse kar zaslužiš, je bolje, da počneš kaj drugega, zasebno obrtništvo pa prepušči bolj pametnim ljudem. To je zdrava ekonomska logika,« poudarja Jože, ko nas popelje po svoji delavnici, v kateri je vse na svojem mestu, čisto in urejeno, kot v lekarni.

Zunaj še vedno sneži in ščiplje mrzaj. V ušesih pa donijo besede bežigradskega uspešnega obrtnika Jožeta Barleta, ki pravi, da novi obrtni zakon in boljša davčna in splošna gospodarska politika v občini in državi podpirata in vzpodbujata obrtnike da razvijajo svojo proizvodnjo. Da razmišljajo in delajo, kot Jože Barle.

In to je prava pot iz naših gospodarskih težav.

IVAN ŠUČUR

ZBOR OBČANOV / 5